

Atlaides piešķiršana periodā, par kuru vairs nav tiesību precizēt PVN deklarācijas 1/2/21

Apjoma un cita veida pēcpārdošanas atlaižu piešķiršana ir daudzu vairumtirgotāju un pakalpojumu sniedzēju pieņemta prakse. Šajā rakstā – par to, kā piešķirtā atlaide ietekmē iepriekš aprēķināto PVN saskaņā ar likumvidi.

Bieži esam saskārušies ar situāciju, kad VID liedz nodokļa maksātājam samazināt iepriekš valsts budžetā samaksāto PVN par atlaidi, kas piešķirta par tādā taksācijas periodā veiktām piegādēm (sniegtiem pakalpojumiem), par kuru ir beidzies PVN deklarācijas precizējumu iesniegšanas trīs gadu termiņš, neskatoties uz to, ka pati atlaide piešķirta periodā, par kuru precizējumu iesniegšanas termiņš vēl nav beidzies. Piemēram, ja 2020. gada decembrī atlaide piešķirta par 2017. gadā veiktām piegādēm (sniegtiem pakalpojumiem), VID nepiekrīt nodokļa maksātāja tiesībām koriģēt aprēķināto PVN.

Veidojot juridiskās attiecības ar sadarbības partneri, komersants var vienoties par preču vai pakalpojumu cenu ar atlaidi. Sarežģītākos gadījumos cenu var koriģēt, ņemot vērā nozares vai tautsaimniecības inflācijas vai deflācijas indeksus. Neatkarīgi no tā, kā šāds cenas vēlāks samazinājums tiek nosaukts līgumā, pēc savas ekonomiskās būtības tā ir atlaide, kas samazina preču piegādātāja vai pakalpojumu sniedzēja faktiski saņemto atlīdzību par piegādi vai pakalpojumu sniegšanu.

PVN likuma 34. panta pirmā daļa nosaka, ka preču piegādes un pakalpojumu sniegšanas darījumā apliekamā vērtība ir atlīdzība par piegādātajām precēm un sniegtajiem pakalpojumiem. Saskaņā ar 1. panta 2. punktu atlīdzība ir preču vai pakalpojumu vērtība naudas izteiksmē, ko preču piegādātājs vai pakalpojumu sniedzējs saņem un kura tam būtu jāsaņem kā samaksa no preču vai pakalpojumu saņēmēja vai citas personas par preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu bez PVN neatkarīgi no tā, vai samaksa veikta pilnībā vai daļēji.

Darījuma apliekamā vērtība nosakāma, ņemot vērā cenas samazinājumu (atlaidi), ko preču piegādātājs vai pakalpojumu sniedzējs ir piešķīris preču vai pakalpojumu saņēmējam –

- piegādes vai pakalpojumu sniegšanas brīdī (PVN likuma 39. panta pirmā daļa);
- pēc preču vai pakalpojumu saņemšanas (39. panta otrā daļa).

Atlaide ir cenas samazinājums par labu pircējam¹ (piemēram, par atkārtotu pirkumu, par apjoma pirkumiem, pastāvīgajiem pircējiem, sezonas precēm).

Tātad no PVN likuma 39. panta izriet, ka atlaides piešķiršana preču piegādātājam vai pakalpojumu sniedzējam dod tiesības koriģēt iepriekš aprēķināto PVN.

PVN likuma 125. panta piektā daļa savukārt nosaka, ka nodokļa rēķinam pielīdzina jebkuru šā panta pirmajā daļā noteiktajām prasībām atbilstošu dokumentu, kas groza sākotnējo nodokļa rēķinu vai īpaši un nepārprotami norāda uz to. Tātad darījums, par ko izraksta koriģējošo rēķinu, ir apliekams darījums, kura apliekamo vērtību līdzīgi samazina vai palielina noteiktu ekonomisko apstākļu dēļ (piemēram, ir sasniegts līgumā noteiktais piegādes apjoms, par ko piešķir atlaidi, vai arī pircējs ir konstatējis neatbilstošu preces kvalitāti un vienojies ar pārdevēju par cenas samazinājumu).

Atbilstoši PVN likuma 120. panta pirmajai daļai nodokli par iekšzemē piegādātajām precēm vai sniegtajiem pakalpojumiem, par kuriem nodokli maksā preču piegādātājs vai pakalpojumu sniedzējs, norāda tā taksācijas perioda nodokļa deklarācijā, kurā ir veikta piegāde vai sniegts pakalpojums un izrakstīts nodokļa

rēķins.

Tāpat preču piegādes vai sniegto pakalpojumu apliekamās vērtības korekcija ir pieļaujama tikai uz koriģējoša nodokļa rēķina pamata. Saskaņā ar 2013. gada 15. janvāra MK noteikumu Nr. 40 "Par pievienotās vērtības nodokļa deklarācijām" 3. punktu tādas atlaides vērtību, ko piešķir pēc preču un pakalpojumu saņemšanas, reģistrēts nodokļa maksātājs norāda deklarācijā par taksācijas periodu, kurā atlaide tiek piemērota. Šādu kārtību paredz arī VID metodiskais materiāls par PVN deklarācijas un tās pielikumu aizpildīšanu.

Ņemot vērā minēto, nepiekrītam VID nostājai, ka nodokļa maksātājs nav tiesīgs samazināt iepriekš valsts budžetā samaksāto PVN par piešķirto atlaidi, ja tā attiecas uz taksācijas periodu, par kuru beidzies likuma "Par nodokļiem un nodevām" 16. panta pirmās daļas 6. punktā noteiktais termiņš. PVN par atlaidi ir iekasējams tad, kad līdzēji ir vienojušies par atlaidi, korekcija ir faktiski veikta un izrakstīts nodokļa rēķins. Šāda kārtība ir piemērojama neatkarīgi no tā, par kura taksācijas perioda piegādēm vai pakalpojumu sniegšanu atlaide piešķirta.

---

¹ Akadēmiskās terminu datubāzes definīcija